

Franskan var áhugamál og læknisfræði vinnan

Sigurður Egill Þorvaldsson lærði lýtalækningar og starfaði við þær í Bandaríkjunum en sneri sér að brjóstauppbyggingu þegar heim var komið. Hann útskrifaðist í sumar með BA-gráðu í frönsku á 83. aldursári sínu. „Ég er enn 82ja,“ áréttar Sigurður glettinn og skrifaði um franskan föður nútímaskurðlækninga í lokaverkefni sínu.

■ ■ ■ Gunnhildur Arna Gunnarsdóttir

„Nei, ég var ekki að útskrifast úr frönsku, það var afi,“ segir sonarsonur og alnafni Sigurðar Egils Þorvaldssonar skurðlækni þegar *Læknablaðið* hringir í hann í von um að þar svari lækniþingur sjálfur. „Bíddu, hér er númerið hans afa.“

Sigurður Egill lét gamlan draum um að efla frönskukunnáttu sína rætast þegar hann skrifaði sig í frönskunám í Háskóla Íslands. Fyrir spjallið komum við okkur fyrir á fyrirbyggðum svölunum á heimili hans í vesturbæ Kópavogs. Þar hafa þau hjónin, Jóna Þorleifsdóttir og Sigurður, komið sér vel fyrir. Þau seldu einbýlið sitt og búa nú í þriggja herbergja íbúð með útsýni yfir Kópavoginn sjálfan og líknardeild Landspítala. Hjá okkur Sigurði stendur Ambroise Paré sjálfur í koparstyttaformi á stólkolli en þessi faðir nútímaskurðlækninga í Frakklandi var viðfangsefni Sigurðar í lokaverkefninu.

Steyptur Paré á svölunum

„Styttan var gerð af manni sem hét David d'Angers. Hann lærði í Róm hjá höggmyndasmíð sem hét Canova og sérhæfði sig í styttugerð úr marmara. Sá var samtímamaður Thorvaldsens,“ segir Sigurður. „Þegar ég sá þessa stytta á netinu, fyrst þegar ég var að skoða umsnir um Paré, sá ég að það voru til kopareftirlíkingar af

styttunni sem er í Laval og var afhjúpuð 1840. Ég komst yfir þessa á eBay og hér er hún,“ segir Sigurður sem valdi að skrifa um þennan 16. aldar lækni sem varð sá fyrsti sem hóf að binda fyrir æðar við útlímamissi í stað þess að brenna fyrir og hella olíu í sárið.

„Það vill oft verða þannig að því minna sem maður veit um einhvern því meira hefur verið um hann skrifað,“ segir Sigurður um Paré en undir styttunni er enn merkilegri safngripur, eða ljósrit af upprunalegu eintaki af bók Ambroise Paré frá 16. öld. „Ég fékk hann á Amazon,“ segir Sigurður sem sjálfur er nú eldri en franskur skurðlækni varð.

„Paré fæddist 1510 og lést árið 1590. Það er svolítið sérstakt að ná 80 ára aldri á 16. öld,“ segir Sigurður sem er mikill bókaunnandi. Eftir að þau hjónin tæmdu einbýlishúsið og fluttu í íbúðina valdi hann þær bækur úr safni sínu sem fylla nú vegg skrifstofunnar hans. Aðrar fengu óvæntan endi.

„Hinar setti ég allar í geymslu hjá Geymslum og þær brunnu,“ segir Sigurður og er sposkur á svip. „Mikið óskaplega varð ég feginn. Ég vissi ekkert hvað ég átti að gera við þær.“

Frönskuáhuginn hefur fylgt Sigurði lengi eða allt frá því að hann var í Verslunarskólanum. „Ég var á þeim tíma þegar

við vorum 6 ár í skólanum,“ segir hann. „Það var á þeim tíma þegar Vilhjálmur Þ. Gíslason skólastjóri var tiltölulega nýfluttur af Grundarstígnum. Íbúð hans var notuð fyrir nemendur,“ rifjar Sigurður upp.

„Mig langaði strax að ná tókum á þessu nýja máli sem við áttum að fá að læra. Ég komst í samband við konu Viktors Urbancic, Melittu, sem var austurrísk að uppruna. Hún reyndist mér frábær kennari. Á þremur vikum, áður en skólinn byrjaði, var hún búin að koma mér inn í franska málfræði og hugsun, hvernig málið væri byggt upp,“ segir hann og náði það góðum tókum á málinu að hann var fenginn til að halda ræðu á frönsku við skólaslit.

Frú Urbancic hafði svo samband og hvatti hann til að fara á franskan bóndabæ eftir Verslunarskólann og ná enn frekari tókum á málinu. „Úr því varð að þegar við fórum í stúdentaferðalag til Evrópu að við vorum þrjú sem kvöddum hópinn í Parísarborg. Ég fór á bóndabæ í Alsace-Lorraine. Kristrún Eymundsdóttir, sem síðar varð menntaskólakennari í frönsku, fór að passa börn í suðurhluta Frakklands og Jón Ægir Ólafsson fór þar í skóla.“

Franskan alltaf áhugamálið

Sigurður á skrifstofu sinni en þar sérvaldi hann bækurnar sínar inn þegar hann flutti í nýja íbúð. Aðrar bækur hans fóru í Geymslur sem urðu stórbruna að bráð í Hafnarfirði í fyrravör. Mýnd/gag

að gera við klofna vör og góm og hann hafði verið í hernum í Kóreu- stríðinu.“ Þar hafi orðspor hans borist víða og hann hlotið heilmikla reynslu.

Varð að breyta um kúrs

„Ég var hjá honum fyrst og fremst til að öðlast færni í að gera við klofinn góm og varir. Það varð mitt aðalstarf í fjögur ár í San Diego en ekki hér heima. Aðstæður voru þannig að mér bauðst það ekki,“ segir Sigurður og útskýrir. „Það geta ekki margir verið að gutla í svona sérhæfðu verkefni. Ég þróaðist því inn í önnur verkefni,“ segir Sigurður. „Maður ýtir engum út úr því sem hann er að gera heldur reynir að gera eitthvað gott sjálfur.“

Sigurður fann sína hillu hér heima og vann við endursköpun brjósta eftir brotnám í kjölfar krabbameins. „Þá var það ýmist með því að flytja vef af baki fram á brjóst, en þá þurfti að nota sílikonpúða líka. En svo kom að því að ég lagði í að flytja vef frá nafla að lífbeini, sem er aðallega fita og brjóstabanki fyrir konur sem hafa misst brjóstið,“ segir Sigurður sem var lengi í samstarfi við Rafn Ragnarsson.

Mælir með námi á efri árum

En sér hann einhvern tímann eftir því að hafa frekar valið skurðlækningar en frönsku? „Nei, það gæti ég nú ekki sagt með sannni. Franskan var hugðarefni og leikur. Nei, ég sé ekkert eftir því,“ segir hann stoltur af ævistarfinu. Hann mælir hiklaust með námi að loknu starfi.

„Ef hugurinn stendur til náms er það ekki spurning. Ég sá nokkra yfir sjötugt í námi. Nokkrir voru í sögu og einn var hissa að sjá mig því hann hélt alltaf að hann væri elstur. Hann lærði rússnesku,“ segir hann og nefnir sérstaklega einn kostinn. „Það er jú stímúlerandi að vera innan um ung t fólk.“

Sigurður segir að hann hafi mikið velt fyrir sér hvað hann ætti að gera í lífinu og valið læknisfræði. „En það blundaði alltaf í mér áhugi á frönsku en læknisfræðin var svo krefjandi að það var ekki hægt að leika sér í því. En þegar ég kom heim aftur eftir að hafa verið ansi mörg ár í Bandaríkjunum í sérnámi í skurðlækningum fór ég að sækja námskeið hjá Alliance Française öðru hvoru,“ segir hann.

„Ég hafði meira að segja leitað fyrir mér í Montreal í Kanada, þegar ég var að sækja námskeið í lýtalækningum í Bandaríkjunum. Þannig gæti ég sameinað áhugamálið og það sem ég hafði starfa af. En þeir svörðu mér til baka að það væri bara fyrir þá tvítýngdu.“

Sigurður hætti á Landspítala sjötugur og á eigin stofu 78 ára og eftir ábendingu frá kennara hjá Alliance Française hóf hann nám í Háskóla Íslands en hvað ætlar svo Sigurður að gera við frönskuna? „Ég er ekki tónlistarmaður en mér skilst að ef maður lærir á píanó þurfi maður öðru hvoru að taka í það. Ég ætla ekki að gera annað við frönskuna en að hafa ánægju af henni.“

Sérhæfði sig í klofnum gómi

Við Sigurður ræðum hversu mjög skurðlækningar hafa breyst. „Nú eru aðgerðir á brjóst- og kviðarholi gerðar í gegnum

lítill göt með spegli. Þeim er fjarstýrt. Ég var að lesa um franskan lækni sem var staddur í New York en gerði aðgerð með vélmanni í Strassborg í gegnum netið. Þetta eru aðrir heimar,“ segir Sigurður. En hafði hann ímyndunarafl til að sjá þessar miklu breytingar fyrir?

„Það er nú enginn spámaður í sínu eigin landi eða fagi,“ segir hann og fylgist vel með þróunum í lýtalækningum. Aðgerðir á börnum drógu hann að þeim.

„Börn með klofna vör og góm. Það var stórkostlegt að sjá hvað hægt var að gera þar. Meðan ég var við vinnu í Kaliforníu í nokkur ár fór ég í ferðir niður til Mexíkó í sjálfboðaliðahópum á vegum háskólans. Einu sinni fór ég niður til Gvatemala. Við fórum upp í fjöllin til indjana og gátum boðið þekkingu okkar og kunnáttu og lag að svona hluti,“ segir hann.

„Í raun og veru sá maður á leiðinni heim að maður hafði engu breytt fyrir samfélagið, þótt maður hefði gert heilmikið fyrir fáeina einstaklinga. Það var blendin tilfinning og ég velti því fyrir mér hvort ég hefði gert þetta af eigingjörnum ástæðum af því að mig langaði að sjá eitthvað óvenjulegt, gera eitthvað eða hafa áhrif,“ segir Sigurður.

„Ég lærði í nokkra mánuði hjá lækni sem heitir Ralph D. Millard í Flórída. Hann var einhver þekktasti skurðlæknir hvað varðar